

1769, 15.

SPECIMEN
CONTINENS
CAPVT IVRIS CONTROVERSVM
DE
COMMODATO REI
INCORPORALIS

QVOD
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

PRAESIDE
D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESSOR. PVBLIC. ORDIN. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITER. DVISBVRG,
SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE V. AVG. ANNO CIDIQCCLXVIII.

DEFENDET
GOTTHELF MARTINI
BVDISS. LVSAT.

LIPSIAE
LITERIS RVMPFIIIS.

8663
977

ST. BISHOP'S
CONTENTS
OF THE
COMMONS
IN PARLIAMENT
ASSEMBLED
IN THE
FIRST YEAR OF THE
REIGN OF
HIS MAJESTY
KING GEORGE THE THIRD
IN THE YEAR
1760
BY
JAMES OSMOND
COUNSELLOR AT LAW
AND CLERK OF THE
COMMONS

DE
COMMODATO REI
INCORPORALIS.

---

§. I.

 Videtur antiqua fuisse controuersia: An *utendum dare* et *commodare* synonyma habenda. Sane hoc conici potest ex *VLPIANI* verbis in *L. 1. §. 1. π. commodat. vel contr.* Ait: *Huius edicti interpretatio non est difficilis, vnum solum notandum, quod, qui edictum concepit commodati fecit mentionem, cum Pacuius utendi fecit mentionem.* Si *LABEONIS* autoritatem sequimur, vt pergit *VLPIANVS*: *Inter commodatum et utendum datum tantum interest, quantum inter GENVS et SPECIEM.* Est itaque *utendum dare* genus, cuius species deprehendimus vel in *commodato*, vel in *locato*, vel in *precario*. An et *mutuum* species sit, in qua rem utendam damus. Haud nego, dubitari posse, quippe qui scimus, in *mutuo* rerum alienationem obuenire. Creditor enim dominium fungibilium rerum in debitorem trans-

313011

A 2 fert

fert mutuum dando, hinc non videtur vtendum dedisse mutuum. Ex reliquis enim speciebus patet in *datatione vtendum* non interuenire alienationem. At vero salua videtur opinio, ex qua mutuum possit referri inter species *datationis vtendum*. Quamquam enim corpora illa fungibilia in mutuo alienentur, ipsa tamen et quantitas et qualitas corporum adhuc sunt in bonis, nec alienatio hic concurrit, quare illam quantitatem atque qualitatem rerum fungibilium in mutuum datarum recte vtendam datam esse censeo.

§. II.

Ipsum vero commodatum, quod solo consensu perficitur, vsum rei non fungibilis gratis alteri confert. Dubitabatur et olim, an omnium rerum non fungibilium seu mobilium seu soli commodatum dari possit. LABEO teste, eodem VLPIANO, in L. c. negauit soli commodatum. Ita enim scribit VLPIANVS: *Commodari enim rem mobilem, non etiam soli: vtendam dari etiam soli.* Haec Labeonis opinio. Ab hac tamen opinione recedit *Domitius*, qui pergit: *Sed vt apparet, proprie commodata res dicitur, et quae soli est.* Argumentum ductum a communi forsitan loquendi ratione. Et verior sane est VLPIANI sententia, quam et CASSIUM habuisse, ipse testatur VLPIANVS. Nam si, vt Labeo existimauerat, *vtendum dare* genus constituit, non poterat postea genus speciei opponi, vt res mobiles commodarentur, immobiles vtendae darentur; non enim definiisset haec locutio, vtrum locatio, an precarium esset, an vero commodatum, vel, an data mercede vtendum immobile

mobile alter haberet, an gratis, ita, vt vel non reuocari possit ante obrentum vsum, vel vt ex beneplacito dantis quandocunque reuocetur. Praeterea, si res soli vtenda datur, vtendum dare genus constituat, hoc vero suas sub se comprehendat species, ad eas vero et commodatum et locatum et precarium referatur, ex ipsius Labeonis sententia consequor, rem immobilem et locari, et commodari et precario dari posse.

§. III.

Sed alia quaestio: *An incorporalis res commodari possit.* Cum res incorporales neque mobilibus nec soli possint adnumerari, sed suam propriam atque distinctam speciem constituant, commodatum vero sit vel rerum mobilium vel immobilium non fungibilium: dubitari poterat, an rei incorporalis commodatum concipi possit? Et forsán antiquitus inter Ictos de hac quaestione dubitatum fuit, quippe VLPIANVS in *L. 1. §. 1. ff. commod.* refert tanquam singularem opinionem VIVIANVM *amplius etiam HABITATIONEM commodari potuisse*, statuisse. Iam vero Habitatio tanquam seruitus ad incorporales res referenda est. Sed antequam VIVIANI autoritatem sequamur, ante positam obiectionem refutabimus. Obiectum commodati sunt res, quae pondere, numero et mensura non emetiuntur, sed quibus salua sua substantia vt fruique possumus, seu res non fungibiles: quo venit etiam commodatarii obligatio, vt, finito vsu, ad quem res commodata, eam salua sua substantia restituat. Distinctio vero rerum in mobiles et immobiles ex accidenti relata est ab VLPIANO, quippe non est

subordinata quaedam diuisio rerum non fungibilium, quippe et fungibiles res sunt mobiles. Hinc magis puto, haec **VLPIANI** verba ad **LABEONIS** controuersiam referenda esse ob verborum seu locutionum dubitationem, videlicet an, si immobilis rei vsus ad certum finem alteri daretur, recte commodatum dici possit, non, vt his verbis rerum, quae commodati obiectum sunt, definitionem constituat. Respicendum itaque magis erit ad reliquam indolem et naturam commodati, vt exinde decisio causae nostrae peti possit. Nam in commodato tradimus rem, vt alter ea ad certum et definitum finem vtatur, eoque obtento, finito vsu concesso, non consumptam rem restituat, nec destructam, nec deterioratam.

§. IV.

Iam vero videndum est, an rei incorporalis natura patiatur, vt illius vsus alteri concedi possit ad certum finem, et vt, eo obtento sine, restitui commodanti possit salua? Et arbitror, naturam rei incorporalis non omnino repugnare. Nam, cum liceat exercitium vsus fructus alteri vel vendere, vel locare, vel donare, vt adfirmat expressè **MARCIANVS** in *L. 38. ff. de Vusufruct.* qui non de ipsa seruitutis alienatione intelligendus, sed saltem de exercitio illius erit, quippe de vsufructuario loquitur, cuius nomine alius vtatur, puta, qui emit, &c. Concludo itaque, si exercitium vsufructus rei incorporalis ab vsufructuario vendi, locari, donari potest, quidni et commodari poterit? Nam poterit vsum huius seruitutis ad certum definitumque finem obtinere commodatarius, eoque obtento sine, poterit saluum illud ius restituere

tuere usufructuario, qui dein ipse re aliena illa vitur fruitur. Nollem tamen ab usufructu ad usum concludere, quippe ex verbis *VLPIANI* in *L. 8. ff. de Usu et habitat.* id negare, qui expresse scribit: *Sed neque locabunt seorsim, neque concedent habitationem sine se, nec vendent usum.* ergo nec commodabunt, nisi abusive hospitis receptionem ex iure hospitalitatis dicere velis usum aedium commodatum.

§. V.

Sed personales seruitutes hae sunt, imo et illa habitatio, cuius commodatum supra adfirmauerat *VIVIANVS*. An et reales commodari possint? videndum, et verior est adfirmatiua sententia. Mouet me argumentum ductum a *precario ad commodatum*. Nam comparat ipse *VLPIANVS* in *L. 1. ff. de precar.* precarium cum commodato, ut itaque, si de obiecto precarii dicamus, recte argumentum duci queat ad commodatum. Iam vero audiamus *GAIVM* qui in *L. 3. ff. de precar.* scribit: *Veluti si me precario rogaueris, ut per fundum meum IRE, vel AGERE tibi liceat, vel in rectum vel in aream aedium mearum STILLICIDIVM vel TiGNVM in parietem immissum habeas.* Concludo itaque: cum iter, actus sint seruitutes praediorum rusticorum, stillicidium et tignum immissum, sint contra urbanorum, omnes vero res incorporales, eae vero praecario obtineri, ita dubium non est, quin hae ipsae seruitutes commodari possint.

§. VI.

At quem nobis lapidem opposuit *VLPIANVS* in *L. 44. ff. de Seru.* qui nudis verbis scribit: *Locare seruitutem nemo potest.* Quid itaque, si locari nequeat seruitus, nec poterit commodari,

modari, quippe vterque contractus vtendum dare continet. Sed falua res est; nam si reliqua fragmenta VLP IANI, quae ex *L. XVII. ad Edictum* (non ex *L. VII. ad Edictum*) ex quo *L. 44. cit.* desumpta, conferantur, patet, VLP IANVM de seruitutum iure ita agere, vt exinde realis actio nascatur. Iam vero locatio tantum personale ius efficeret, vt inde confessoria competere non posset, recte negabat, locari seruitutem posse, quippe locatio ius in re in alterum non transferret. Inde vero exercitium seruitutis locatione interueniente alteri committi posse, ipse VLP IANVS in *L. 29. ff. quib. mod. vsufr. amitt.* de usufructu adseruit, quidni et reales seruitutes, locato fundo dominante, locari queant, et commutato eo, commodari?

§. VII.

Quamuis haecenus probatum sit, posse res incorporales sc. seruitutes commodari, tamen omnium rerum incorporalium, vt actionum et obligationum, quae et incorporales sunt, commodatum haud adserendum, quippe si examinemus commodati indolem et naturam, plane non conueniret omnibus rebus incorporalibus. Quomodo ergo commadabis Titio actionem tibi competentem aduersus tuum debitorem? Sed haec interea sufficiant.

T A N T V M.

ULB Halle

3

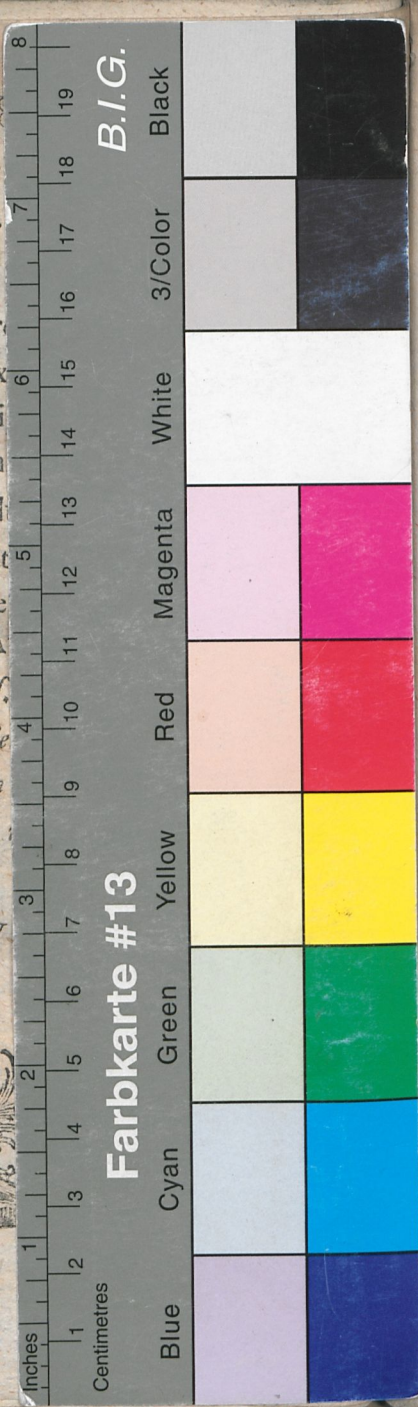
003 594 440

SB

1769, 15.

SPECIMEN
CONTINENS
CAPVT IVRIS CONTROVERSVM
DE
COMMODATO REI
INCORPORALIS

QVOD
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

PRAESIDE
D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESSOR. PVBLIC. ORDIN. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITER. DVISBVRG,
SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO
DIE V. AVG. ANNO MDCCCLXVIII.

DEFENDET
GOTTHELF MARTINI
BVDISS. LVSAT.

LIPSIAE
LITERIS RVMPFIIIS.

